

Apunts per al segle XXI

Estudi i classificació de les revistes de ciències de l'activitat física i l'esport més consultades i valorades a l'INEF de Catalunya

Study and Classification of the Most Consulted and Evaluated Physical Activity and Sports Science Journals at the INEF of Catalonia

Resum

L'any 2006 es va constituir una comissió per estudiar el procés d'acreditació universitària dels professors de l'INEFC per l'AQU Catalunya i es va comprovar la falta d'un llistat accessible, rigorós i fiable de revistes de ciències de l'activitat física i l'esport. Es va desenvolupar una investigació per indagar el nivell de coneixement, consulta i valoració de les revistes d'aquest àmbit entre el personal acadèmic de l'INEFC i centres afins (CAR i CEARE). Es va demanar informació de quatre fonts: el professorat de l'INEFC (109 professors), el personal professional i investigador del CAR i del CEARE (20 professionals), l'alumnat del màster MEMOS (28 estudiants) i l'anàlisi de les tres biblioteques de l'educació física i l'esport més importants. La mostra inicial ens va donar 113 publicacions, de les quals en vam elegir 64 (57 %) per les mencions rebudes, el nivell d'aquestes i la seva rellevància en l'àmbit disciplinari. Les vam classificar en tres categories: 5 revistes estarien en el primer nivell (A), 23 en el segon nivell (B) i 36 en el tercer nivell (C). D'aquestes, 13 publicacions són espanyoles i 51, internacionals.

Paraules clau: revistes, classificació, ciències de l'activitat física i l'esport, INEFC, AQU, Catalunya

Abstract

Study and Classification of the Most Consulted and Evaluated Physical Activity and Sports Science Journals at the INEF of Catalonia

In 2006 a committee was formed to study the process of university accreditation of INEFC lecturers by the AQU Catalonia and it was found that there was a lack of an accessible, accurate and reliable list of physical activity and sports science journals. Research was undertaken to examine the level of knowledge, consultation and evaluation of journals in this field among academic staff at the INEFC and at related centres (CAR and CEARE). Information was requested from four sources: INEFC faculty (109 lecturers), professional and research staff at the CAR and CEARE (20 professionals), MEMOS master's programme students (28 students) and the analysis of the three biggest physical education and sports libraries. The initial sample gave us 113 publications, of which we chose 64 (57%) for the mentions received, their level and their importance in the discipline. We classified them into three categories: 5 journals at the first level (A), 23 at the second level (B) and 36 at the third level (C). Of these, 13 publications are Spanish and 51 from abroad.

Keywords: journals, classification, physical activity and sports science, INEFC, AQU, Catalonia

L'any 2006 es va constituir una comissió d'estudi per a l'adequació dels criteris d'avaluació que utilitzava la Comissió de Ciències Socials de l'AQU (Agència de Qualitat del Sistema Universitari) de Catalunya per al col·lectiu del professorat de l'INEFC. Aquesta Comissió va ser acordada per la directora de l'AQU i el director de l'INEF de Catalunya i estava coordinada per Miquel Martínez, catedràtic de Teoria de l'Educació de la Universitat de Barcelona, i

integrada per ell mateix, per Antoni Costes, catedràtic de Didàctica de l'Activitat Física i l'Esport de l'INEFC de Lleida, i per Javier Olivera, catedràtic de Manifestacions Bàsiques de la Motricitat de l'INEFC de Barcelona. La Comissió es va reunir successivament durant el primer semestre d'aquest any i al final del procés va emetre un informe que va ser remès a l'AQU per a la seva consideració (Martínez, 2006).

En aquest informe, en l'apartat "Publicacions en revistes", s'advertia que tenint en compte que les indexacions esmentades en els criteris de valoració de l'àmbit de les ciències socials presents en l'AQU no recollien suficientment la diversitat de publicacions relatives a l'àrea de l'activitat física i l'esport, es proposava un llistat de revistes específiques d'aquest àmbit classificades d'acord amb criteris utilitzats en un estudi fet per a aquesta ocasió. El llistat de revistes corresponia a un conjunt de publicacions específiques de la nostra àrea sotmeses a procediments d'avaluació externa i independent i que, a més a més, disposaven d'un consell editorial o científic format per especialistes de reconegut prestigi. Encara que aquest grup de revistes no estiguessin indexades ni fossin d'abast internacional, estaven molt ben valorades pel professorat i el personal investigador de l'INEFC i centres afins per ser específiques de la seva àrea i per la qualitat dels seus continguts, no reconeguts encara per la bases de dades internacionals més genèriques.

I

Per dur a terme l'estudi específic sobre les revistes més consultades i valorades pel professorat, estudiants i personal investigador de l'INEFC i d'altres institucions pròximes i col·laboradores, es va desenvolupar una estratègia d'investigació per desentranyar les revistes científiques i professionals preferides i utilitzades. D'aquesta indagació vam construir un mapa de revistes que, d'acord amb les mencions obtingudes per cada revista i la posició d'aquestes, és la base del llistat de revistes més consultades i valorades que vam presentar a la direcció de l'AQU.

Les fonts d'informació van ser les següents:

1. El professorat de l'INEFC amb els seus dos centres respectius, Barcelona i Lleida. Població: 109 professors.
2. Alumnat matriculat en el Màster Internacional Executiu en Gestió d'Organitzacions Esportives (MEMOS), edició 2006 i fet a la ciutat de Mèxic. Població: 28 estudiants de 27 nacionalitats diferents d'Amèrica, Àfrica i Europa.
3. Membres del Centre d'Alt Rendiment de Catalunya (CAR) i del Centre d'Estudis de l'Alt Rendiment Esportiu (CEARE - Consell Català de l'Esport). Població: 20 professionals.

4. Les biblioteques més importants del nostre àmbit a Catalunya: Biblioteca de l'INEFC de Barcelona, Biblioteca de l'INEFC de Lleida i Biblioteca de l'Esport i Documentació (Consell Català de l'Esport, Esplugues de Llobregat).

El procediment utilitzat per obtenir la informació desitjada de les tres primeres fonts va ser la formulació d'una única pregunta: "En el cas que haguessis de publicar un article del teu àmbit, quines tres revistes elegiries per editar-lo? Indica-les per ordre de preferència". Aquesta pregunta es va enviar a tota la mostra considerada per correu electrònic. Les respostes es van agrupar per ordre de mencions rebudes i amb aquest material es va configurar el mapa provisional.

L'estratègia dissenyada per obtenir la informació de les biblioteques va consistir a sol·licitar a cadascuna de les caps de biblioteques i a tot el seu equip una valoració de la utilització i consulta de les revistes científiques que constituïen l'hemeroteca de la biblioteca de què eren responsables. Les respostes aconseguides en les tres biblioteques van ser agrupades per blocs que anaven des de les revistes molt utilitzades a les menys sol·licitades i fins i tot les que gairebé mai eren consultades. Basant-se en aquest procés vam construir una valoració atorgant una puntuació a cada revista segons el bloc al qual pertanyien, equivalent a un nombre de mencions, a fi d'homogeneïtzar els resultats d'aquesta font amb els de les altres tres.

Amb tota aquesta informació vam confeccionar el mapa de les revistes científiques de ciències de l'activitat física i l'esport que va presentar una població total de 113 revistes mencionades amb la distribució següent: 33 revistes van rebre una menció, 25 (entre dues i tres mencions), 26 (entre quatre i cinc mencions), 16 (entre sis i vuit mencions), 7 (entre nou i onze mencions), 2 (entre dotze i tretze mencions), 3 (disset mencions) i 1 (trenta-una mencions).

Aquesta classificació va ser revisada i contrastada amb altres llistats de revistes i principalment amb la "Proposta de llistes de revistes en humanitats i ciències socials del DURSI" (precedent de l'actual CARHUS Plus+ 2010) dins l'àrea de coneixement d'Educació Física i Esportiva, edició 2006, i posteriorment va ser corregida per la comissió rectora de l'informe segons els criteris següents: llengua d'edició, revista científica o de divulgació,

vigència i periodicitat, especificitat al camp de l'activitat física i l'esport, prestigi i importància internacional i temàtica nuclear.

II

Com a conseqüència d'aquest estudi es va proposar el següent llistat de revistes, classificades en tres

blocs (A, B i C) de major a menor importància i nivell basant-se en els pressupòsits de l'estudi i ordre alfabètic, perquè l'AJU valorés la conveniència que aquest llistat pogués ser considerat com un referent dinàmic i subjecte a actualització constant i, d'aquesta manera, contribuís a millorar la tasca avaluadora dels mèrits per a l'acreditació del professorat del nostre àmbit acadèmic i professional.

GRUP A

ISSN	Nom
0736-5829	<i>Adapted Physical activity Quaterly (APAQ)</i>
0214-8757	<i>Apunts. Educació Física i Esports</i>
1012-6902	<i>International Review for the Sociology of Sport</i>
0195-9131	<i>Medicine and Science in Sport and Exercise</i>
1132-239X	<i>Revista de Psicología del Deporte</i>

GRUP B

ISSN	Nom
0363-5465	<i>American Journal of Sports Medicine</i>
0212-8799	<i>Archivos de Medicina del Deporte</i>
0860-021X	<i>Biology of Sport</i>
0306-3674	<i>British Journal of Sports Medicine</i>
0245-8969	<i>Education Physique et Sport (EPS)</i>
0952-3367	<i>International Journal of the History of Sport</i>
1050-1606	<i>International Journal of Sport Nutrition and Exercise Metabolism</i>
0172-4622	<i>International Journal of Sports Medicine</i>
8750-7587	<i>Journal Applied Physiology</i>
1062-6050	<i>Journal of Athletic Training</i>
0730-3084	<i>Journal of Physical Education, Recreation and Dance</i>
0888-4773	<i>Journal of Sport Management</i>
1064-8011	<i>Journal of Strength and Conditioning Research</i>
0273-5024	<i>Journal of Teaching in Physical Education</i>
0214-0071	<i>Motricidad. European Journal of Human Movement</i>
0033-6297	<i>Quest</i>
0270-1367	<i>Research Quaterly for Exercise and Sport</i>
1133-0619	<i>Revista de Entrenamiento Deportivo (RED)</i>
0984-2586	<i>Science et Motricité</i>
0888-4781	<i>Sport Psychologist (The)</i>
1357-3322	<i>Sport, Education and Society</i>
1476-3141	<i>Sports Biomechanics</i>
0247-106X	<i>STAPS</i>

GRUP C

ISSN	Nom
0001-6772	<i>Acta Physiologica Scandinavica</i>
1133-1208	<i>Aire libre</i>
1695-7652	<i>Alto Rendimiento</i>
1154-0575	<i>Approches du Handball</i>
0213-3717	<i>Apunts. Medicina de l'Esport</i>
1066-7814	<i>Canadian Journal of Applied Physiology</i>
0278-5919	<i>Clinics in Sport Medicine</i>
0716-0518	<i>Educación Física. Chile</i>
0245-8977	<i>Education Physique et Sport 1 (EPS 1)</i>
1356-336X	<i>European Physical Education Review</i>
1071-1007	<i>Food and Ankle International</i>
0167-9457	<i>Human Movement Science</i>
0212-8519	<i>Instalaciones Deportivas XXI</i>
0341-8685	<i>International Journal of Physical Education</i>
0762-915X	<i>Journal Traumatologie du Sport</i>
0022-2895	<i>Journal of Motor Behavior</i>
0094-8705	<i>Journal of the Philosophy of Sport</i>
0895-2779	<i>Journal of Sport and Exercise Psychology</i>
0022-4707	<i>Journal of Sport Medicine and Physical Fitness</i>
1056-6716	<i>Journal of Sport Rehabilitation</i>
0162-7341	<i>Journal of Sport Behavior</i>
0341-7387	<i>Leistungssport</i>
1422-7894	<i>Mobile Rivista d'Educazione Fisica e Sport</i>
1136-0003	<i>NSW. Natación, Saltos y Waterpolo</i>
1018-1008	<i>Olympic Review</i>
0210-2862	<i>Papers. Revista de Sociología</i>
1740-8989	<i>Physical Education and Sport Pedagogy</i>
1133-0546	<i>Revista de Educación Física. Renovar Teoría y Práctica</i>
0035-1377	<i>Revue de l'Education Physique</i>
1515-8489	<i>Stadium</i>
0905-7188	<i>Scandinavian Journal of Medicine&Science in Sports</i>
0765-1597	<i>Science and Sports</i>
0741-1235	<i>Sociology of Sport Journal</i>
1577-0834	<i>Tándem. Didáctica de la Educación Física</i>
1577-7480	<i>Training Futbol</i>
1063-6161	<i>Women in Sport and Physical Activity Journal</i>

Epíleg

En aquesta investigació vam descobrir una mostra de 113 revistes científiques, divulgatives i professionals que eren conegudes, consultades i valorades per l'alumnat de llicenciatura i postgrau i el personal docent i investigador de l'INEFC i centres afins (CAR i CEARE). D'aquesta mostra es van esporgar 49 revistes (43 %) i se'n van classificar 64 (57 %) per la freqüència de consulta i nivell de valoració del conjunt de la població acadèmica considerada i també per la seva rellevància en l'àmbit temàtic de les ciències de l'activitat física i l'esport. De les publicacions elegides, 5 es destaquen en el grup A, 23 en el grup intermedi B i

36 en el grup C. Del llistat, 13 revistes són espanyoles, i d'aquestes dues ja no s'editen en l'actualitat (*Aire Lliure* i *Alt Rendiment*), i 51 són internacionals. L'idioma dominant del conjunt de les publicacions és l'anglès.

Referències

Martínez, M. (Coord.). (Juliol, 2006). *Informe de la Comissió d'estudi per l'adequació dels criteris d'avaluació que actualment utilitza la Comissió de Ciències Socials AQU Catalunya en el cas del professorat d'INEFC*. Barcelona: AQU.

JAVIER OLIVERA BETRÁN

jolivera@gencat.cat